

3 HƯỚNG DẪN DẠY HỌC DẠNG BÀI GIÁO DỤC KINH TẾ

Giáo dục kinh tế cho HS phổ thông là hỗ trợ các em phát triển kiến thức, kỹ năng, thái độ và hành vi tài chính trong suốt những năm đi học. Giúp các em thiết lập các thói quen tài chính tốt và trang bị các kỹ năng để đưa ra các quyết định tài chính tốt hơn trong hiện tại và tương lai. Ở cấp Trung học cơ sở, giáo dục kinh tế giúp HS có thể tự tin áp dụng kiến thức, kỹ năng đã học vào bối cảnh thực tế, duy trì các hành vi tích cực theo thời gian bao gồm việc đưa ra các quyết định tài chính hợp lý và sáng suốt, phù hợp với lứa tuổi. Đó là kỹ năng tiết kiệm, lập kế hoạch chi tiêu, xác định nhu cầu và mong muốn, từ thiện,...

Trong Chương trình môn Giáo dục công dân cấp Trung học cơ sở mới, giáo dục kinh tế chiếm 10% nội dung chương trình. Ở lớp 6, giáo dục kinh tế thể hiện qua bài Tiết kiệm.

Để dạy học dạng bài giáo dục kinh tế đạt hiệu quả, GV cần:

Thứ nhất, chuẩn bị tốt các phương tiện, đồ dùng dạy học để HS thực hành.

Ví dụ khi dạy bài 8 Tiết kiệm (SGK trang 38, 39, 40, 41, 42, 43), GV cần chuẩn bị:

+ SGK, SGV, Bài tập Giáo dục công dân 6;

+ Tranh, ảnh, thẻ đúng – sai, câu chuyện, thông tin, tình huống, âm nhạc,... gắn với bài học;

+ Máy tính, máy chiếu, bài giảng powerpoint,... (nếu có).

Thứ hai, thiết lập mối quan hệ gần gũi, thân thiện giữa GV và HS, HS và HS trong lớp học.

Thứ ba, tăng cường các phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực: Phương pháp thảo luận nhóm, đóng vai, trò chơi, giải quyết vấn đề, xử lý tình huống,...; Kỹ thuật khăn trải bàn, bản đồ tư duy, trình bày một phút,...

Thứ tư, dùng tình huống, câu chuyện, việc làm,... cụ thể, sát thực với đời sống kinh tế để HS tiếp cận các vấn đề giáo dục kinh tế gần gũi, dễ hiểu nhất.

2. Khám phá

Hoạt động 1: Tìm hiểu thế nào là tiết kiệm

a) Mục tiêu: HS nêu được thế nào là tiết kiệm.

b) Nội dung – Tổ chức thực hiện:

– GV yêu cầu một HS đọc to, rõ ràng câu chuyện trong SGK và mời các HS trong lớp trả lời câu hỏi:

a/ Em có suy nghĩ gì về hành động của bạn Hải?

b/ Em hiểu thế nào là tiết kiệm?

– GV có thể nêu thêm những câu hỏi gợi mở khai thác các tình tiết trong câu chuyện như:

+ Mục tiêu tiết kiệm của bạn Hải là gì?

+ Bạn Hải đã thực hiện tiết kiệm như thế nào?

– GV nhận xét và kết luận:

Tiết kiệm là biết sử dụng một cách hợp lý, đúng mức tiền bạc, của cải, thời gian, sức lực,... của mình và của người khác.

Hoạt động 2: Tìm hiểu những biểu hiện của tiết kiệm

a) Mục tiêu: HS nêu được những biểu hiện của tiết kiệm trong cuộc sống (tiền bạc, đồ dùng, thời gian, điện nước,...).

b) Nội dung – Tổ chức thực hiện:

– GV hướng dẫn các nhóm học tập quan sát các bức tranh trong SGK để nêu được những biểu hiện tiết kiệm, chưa tiết kiệm ở nội dung các bức tranh:

+ Tranh 1: tiết kiệm sách vở, đồ dùng

+ Tranh 2: tiết kiệm tiền

+ Tranh 3: chưa tiết kiệm thời gian

+ Tranh 4: chưa tiết kiệm đồ dùng, thời gian, công sức

+ Tranh 5: Tiết kiệm điện

+ Tranh 6: Chưa tiết kiệm nước.

– Các nhóm kể thêm những biểu hiện tiết kiệm, lãng phí khác đối với tiền bạc, đồ dùng, thời gian, điện, nước,...

– GV tổng hợp các ý kiến của các nhóm trên bảng/ giấy khổ lớn, yêu cầu HS bổ sung thêm nếu còn ý kiến khác và cùng HS rút ra kết luận về biểu hiện của tiết kiệm:

	Biểu hiện tiết kiệm
Tiền bạc	Quý trọng tiền bạc, sử dụng đúng mức tiền bạc của cá nhân, gia đình, tập thể và Nhà nước,...
Của cải	Bảo vệ tài sản, không làm hư hỏng, tận dụng đồ cũ, giữ gìn quần áo, sách vở, bảo vệ của công,...
Thời gian	Quý trọng thời gian, làm việc khoa học, có kế hoạch, đúng giờ,...
Tài nguyên	Khai thác và sử dụng đúng mức nguồn tài nguyên thiên nhiên như: đất đai, rừng, biển, sông ngòi, nguồn nước, khoáng sản,...

Điện	Dùng những vật dụng sử dụng điện khi cần thiết, tắt nguồn và các vật dụng không cần thiết, sử dụng các vật dụng tiết kiệm điện,...
Nước	Sử dụng nước hợp lí, áp dụng các biện pháp để tiết kiệm nước trong sinh hoạt, trong sản xuất, sử dụng các phương tiện tiết kiệm nước,...

Hoạt động 3: Tìm hiểu ý nghĩa của tiết kiệm

a) *Mục tiêu:* HS giải thích được vì sao phải tiết kiệm.

b) *Nội dung – Tổ chức thực hiện:*

– Các nhóm học tập thảo luận về các trường hợp trong SGK để trả lời các câu hỏi:

+ Trường hợp 1 với 2 câu hỏi:

a/ Em có nhận xét gì về cách chi tiêu của anh Hoà?

b/ Cách chi tiêu đó đã dẫn đến hậu quả gì?

+ Trường hợp 2 với câu hỏi: Từ câu chuyện của bạn Quang, em hãy rút ra ý nghĩa của việc tiết kiệm thời gian.

+ Trường hợp 3 với câu hỏi: Em hãy nêu ý nghĩa của việc tiết kiệm điện, tiết kiệm năng lượng.

– GV hướng dẫn các nhóm nghiên cứu trường hợp, mời một vài đại diện các nhóm trả lời câu hỏi. GV cùng HS tổng hợp ý kiến và kết luận:

+ Trường hợp 1: Trong cuộc sống thường ngày, anh Hoà đã chi tiêu không tiết kiệm, kiếm được tiền nhưng tiêu hết không nghĩ đến ngày mai, đến những bất trắc có thể xảy ra trong cuộc sống. Hậu quả là khi công việc gặp khó khăn, lại đau ốm nên không có tiền để trang trải cuộc sống. Vì thế, trong cuộc sống ai cũng phải tiết kiệm để có được những khoản tiền dự phòng cho những bất trắc có thể xảy ra, nhờ đó mới làm chủ và tạo dựng được cuộc sống yên vui, hạnh phúc.

+ Trường hợp 2: Bạn Quang đã tiết kiệm thời gian bằng việc sắp xếp công việc hợp lí để thực hiện được những việc cần làm, những điều bản thân mong muốn. Tiết kiệm thời gian là rất quan trọng bởi vì thời gian đi qua không bao giờ trở lại.

+ Trường hợp 3: Phong trào “Hộ gia đình tiết kiệm điện, tiết kiệm năng lượng” là hoạt động giáo dục con người về ý thức tiết kiệm điện, năng lượng mặt trời. Việc tiết kiệm điện, tiết kiệm năng lượng góp phần giảm mức tiêu thụ điện, tiêu thụ năng lượng, giảm thiểu khí thải ô nhiễm môi trường, tiết kiệm một phần lớn chi phí cho gia đình và quốc gia.

– GV mời HS nhắc lại các ý nghĩa của tiết kiệm được rút ra từ ba trường hợp vừa nghiên cứu và nêu kết luận: *Tiết kiệm thể hiện sự quý trọng thành quả lao động và đảm bảo cho cuộc sống ổn định, an no, hạnh phúc và thành công.*

Hoạt động 4: Tìm hiểu cách thực hiện tiết kiệm

a) *Mục tiêu:* HS nêu được một số cách tiết kiệm trong cuộc sống.

b) *Nội dung – Tổ chức thực hiện:*

GV tổ chức cho mỗi nhóm thảo luận về cách thực hiện tiết kiệm theo bốn nội dung trong SGK và trả lời câu hỏi, sau đó kết luận:

– Thực hiện tiết kiệm tiền: Bạn gái trong tranh đã liệt kê những thứ cần mua vào giấy và mua đúng như vậy thể hiện việc chi tiêu có kế hoạch, tránh lãng phí.

– Thực hiện tiết kiệm thời gian: Bạn nam đã thực hiện tiết kiệm thời gian bằng cách lập thời gian biểu ghi ra những việc cần làm trong khoảng thời gian cụ thể và thực hiện đúng theo thời khoá biểu đó. GV khuyến khích HS chia sẻ cách tiết kiệm thời gian của bản thân.

– Thực hiện tiết kiệm nước: GV nhấn mạnh nội dung các bức tranh nhắc em phải khoá vòi nước khi không dùng; thấy ống nước bị rò rỉ cần gọi người tìm cách sửa chữa nhanh để tiết kiệm nước.

– Thực hiện tiết kiệm điện: Có nhiều cách tiết kiệm điện như: tắt các phương tiện, thiết bị điện khi không cần thiết, sử dụng bóng đèn và các đồ dùng tiết kiệm điện, tận dụng ánh sáng tự nhiên để không phải bật đèn, sử dụng quạt, gió tự nhiên để không phải dùng quạt điện, điều hoà,...

Lưu ý:

- 1/ Việc giáo dục kinh tế chỉ thực sự có hiệu quả khi HS được rèn luyện các kĩ năng tài chính thường xuyên trong cuộc sống hằng ngày của bản thân, gia đình. Vì vậy, GV cần tích hợp giáo dục kinh tế trong các bài giáo dục đạo đức, giáo dục kĩ năng sống và giáo dục pháp luật.
- 2/ Tạo cơ hội cho HS luôn được thực hành và có cơ hội để thực hành thông qua các hoạt động.
- 3/ Cần chủ động, linh hoạt trong việc áp dụng, tổ chức các hoạt động đã được gợi ý trong SGK. GV có thể điều chỉnh câu chữ, ngôn từ, cách thiết kế các hoạt động sao cho phù hợp nhất với đặc điểm tâm – sinh lí của HS lớp mình dạy cũng như các điều kiện thực tế của lớp học.
- 4/ Cần phối hợp với các lực lượng giáo dục (gia đình, nhà trường và xã hội) trong giáo dục kinh tế cho HS.